

Lausunto jätetaksan kuntaosasta ja jätelautakunnan talousarviosta

KH 02.10.2023 § 367
844/02.02.00.00/2023

Joensuun alueellisen jätelautakunnan yhteistoimintasopimuksen mukaan

- osakaskunnilla on velvollisuus tehdä vuosittain esitykset jätemaksuun sisällytettävistä perusmaksun kuntaosuuksista (6.3.5 §) ja
- jätelautakunnan talousarviota valmisteltaessa sopijakunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen (9.1 §).

Alueellinen jätelautakunta on pyytänyt osakaskunnilta esityksiä talousarviosta sekä jätetaksan kuntaosasta. Lausuntopyynnöt oheismateriaalina.

Jätemaksun perusmaksun kuntaosa ei ole ollut Joensuussa käytössä. Kuntaosaa on mahdollista kerätä kattamaan vain niitä kuluja, joita kunnalle aiheutuu jätelain 32 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella tuotetuista palveluista, jotka ovat tasapuolisesti asukkaiden käytettävissä ja joita kunnallinen jätehuoltoyhtiö ei kunnan ja yhtiön välisen sopimuksen mukaan järjestä. Jätelain soveltamisohjeistuksen mukaan jätemaksulla ei voida kattaa esimerkiksi jätehuollon valvontaviranomaisen työstä aiheutuvia kustannuksia tai vanhojen jo aiemmin suljettujen, kunnallisen jätehuoltoyhtiön hoitovastuun ulkopuolisten, kaatopaikkojen ylläpidon kustannuksia. Muut jätehuoltoon ja roskaantumiseen sekä sen ennaltaehkäisyyn liittyvät tehtävät, joista aiheutuu kustannuksia kunnalle, on rahoitettava joko verovaroin tai palveluiden käyttöön tai aiheuttamisperiaatteeseen perustuvien maksuin.

Joensuun kaupunki ei ole järjestänyt eikä suunnitelmassa ole järjestää sellaista erillistä kuntakohtaista palvelua, jonka kattamiseksi lisää olisi mahdollista periä.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan sopijakunnilla on mahdollisuus lausua alueellisen jätelautakunnan talousarviosta. Käytännössä alueellisen jätelautakunnan talousarvio sisältää jätelautakunnan viranomaistoiminnasta aiheutuvat toimintamenot, jotka katetaan kiinteistön haltijoilta kerättävällä jätetaksan perusmaksun jätelautakuntaosalla. Kaupungin talousarviossa lautakunnan toimintakate on käytännössä siten 0 (nolla euroa) eikä toimintamenojen kehitys vaikuta siten suoraan kaupungin tulokseen.

Kuntalaisten maksurasituksen näkökulmasta viranomaistoiminnan menokehityksellä on kuitenkin merkitystä. Tavoitteena tulee olla, että menojen kasvu on ja muutokset kuntalaisten maksuihin säilyvät maltillisina. Mikäli viranomaistoiminnan tehtävät muuttuvat esimerkiksi lainsäädäntömuutosten tai jätehuollon palvelutasotarkastelujen takia, tulee toiminta järjestää siten, että muutosten vaikutus palveluiden hintoihin jäisi mahdollisimman pieneksi.

Alueellisen jätelautakunnan talousarvio vaikuttaa jätetaksan perusmaksun jätelautakuntaosaan. Perusmaksuun vaikuttaa myös kuntien esitykset perusmaksun kuntaosuuksista. Kokonaisuutena kuntalaisten jätemaksujen tasoon vaikuttaa näiden lisäksi jätehuollon tehtävien hoitamisesta aiheutuvat muut kustannukset ja niiden muutokset. Jätetaksan hyväksyy alueellinen jätelautakunta. Lautakunta asettaa vuosittain esityksen jätetaksaehdotuksen julkisesti nähtäville ja varaa asianosaisille mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta hallintolain 41 §:n mukaisesti. Koska jätemaksujen kokonaisuuden tasomuutoksilla voi olla vaikutusta kuntalaisten ja kunnan jätehuollon kustannuksiin, niin jätelautakunnan olisi hyvä varmistaa kuntien näkemys jätetaksaehdotukseen pyytämällä erikseen lausuntoa vuoden 2024 jätetaksaehdotuksesta vuoden 2023 lausuntopyynnön tavoin. Kuntatalouden haastava tilanne huomioiden olisi myös tarpeen esittää pidemmän aikavälin arvio jätetaksan kehityksestä. Kunnat joutuvat tasapainottamaan tulevana vuosina talouttaan ja tasapainotustoimenpiteet voivat koskea myös kuntalaisille kohdistuvia maksuja ja taksoja. Kuntalaisiin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi olisi hyvä arvioida maksujen ja taksojen muutosten kokonaisvaikutuksia.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa alueelliselle jätelautakunnalle yllä kirjoitetun lausunnon jätemaksun kuntaosasta ja vuoden 2024 talousarvioehdotuksesta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.